

Bo Wallenberg, Skandinaviska Barnamissionin:

Vanlukkan í Tjernobyl kann gerast nógv størri í framtíðini

– Eitt er, at vit royna at hjálpa teimum, ið finga stórt mein av Tjernobyl-vanlukkuni, men tað sum kann gera støðuna uppafur verri í framtíðini, er at økið undir kjarnorkuverkinum alsamt versnar, sigur Bo Wallenberg frá Skandinavisku Barnamissionini, ið vitjar í Føroyum í hesum døgum. – Tá verkið varð bygt, vóru tólv metrar niður til grundvatnið. Nú eru bert fyra metrar eftir – og eingin torir at hugsa um, hvat hendir, tá einki er eftir...

Skandinaviska Barnamissionin í Føroyum hevur í hesum døgum vitjan av svianum Bo Wallenberg. Hann ferðast alla hesa vikuna runt um í landinum fyrri at greiða frá til hjálpararbeiði, Skandinaviska Barnamissionin ger, og serliga tað, ið verður gjørt í Ukraina.

Bo Wallenberg fór fyrstu ferð til Ukraina í januar 1992, eftir at ein kona hevði sett seg í samband við hann og greitt honum frá støðuni har yviri. Í fyrsta umfari greiddi hon honum frá, at eitt ótal av børnum hevði fingið stórt mein av kjarnorkuvanlukkuni í Tjernobyl í 1986, men samstundis fortaldi hon eisini um tey mongu kristnu, ið høvdu verið forfylgd undir kommunistiska stýrinum og nú vórðu sloppin úr fongslunum – uttan hvørki at hava mat í munnin ella klæði upp á kroppin.

– Hetta fekk so stóra ávirkning á meg, at eg fjar dagar seinni sat í flogfarinum á veg til Ukraina, greiðir Bo Wallenberg frá. Tíðindafundur var á Hotel Hafnia fyrirpartin í gjár, har hann greiddi Sosialinum og Dimmalætting frá neyðini og hjálpararbeiðinum í Ukraina.

– Tað gjørdist mær beinanvegin greitt, at her var eitt stórt arbeiði at gera, sjálvt um eg var eitt sindur ivingar-samur um, hvussu tað skuldi gerast. Men í vanum fekk eg eitt skriftstað úr Prædikar-anum: «Kasta breyð titt út á vatnið, tí at langa tíð eftir skalt tú finna tað aftur.» Tá skilti eg, at vit skuldu fara í holt við hesa stóru uppgávu.

Hjálpararbeiðið byrjaði beinanvegin

Longu tveir mánaðir eftir hesa fyrstu vitjan hansara í Ukraina fór fyrsta hjálpin avstað, og her fekk Skandinaviska Barnamissionin eisini stóra hjálpin, við tað at bæði ein lastbilur og ein bussur vórðu latin missionini sum gáva.

Siðani hevur Bo Wallenberg verið 39 ferðir í Ukraina í sambandi við hjálpararbeiðið, og nú hevur Skandinaviska Barnamissionin fimm fulltúðarsett fólk og eini 40 sjálvboðin við í arbeiðinum á staðnum. Og hóast neyðin er stór og langt eftir á mál, hevur borið til at hjálpt okkurt um 500 Tjernobyl-børnum at koma fyrri seg aftur í Norður-

londum, umframt at stórir áhugi er fyrri hesum arbeiði í Norðurlondum – serstakliga í Svørki.

Gjøgnum hesi try árin, hjálpararbeiðið hevur verið í gongd, eru tilsamans 1.000 tons av humaniterari hjálpsend til Ukraina, og Skandinaviska Barnamissionin er einasti skrásetti og goðkendi hjálparfelagsskapurin í øllum økinum. Einaferð triðjahvønn mánað verður ein hjálparveiting send avstað til Ukraina.

Royna at krógva trupulleikarnar

– Tað, sum kann gera tað so ringt at yvirskoða støðuna har yviri, er at undir teirri kommunistisku styrisskipanini varð roynt at krógva trupulleikarnar, og børnini vórðu sett til viks, so eingin skuldi vita, hvussu illa var vordíð, greiðir Bo Wallenberg frá.

– Serliga í býnum Luts í Volyn-økinum er staðan út av lagi vanalig, tí alt kjarnorkuavfallið, ið fór upp frá Tjernobyl, varð fært við vindinum til Volyn, har tað kom

Bo Wallenberg avmyndaður á Hotel Hafnia fyrirpartin í gjár saman við Ellu Niclasen, ið umboðar Skandinavisku Barnamissionina í Føroyum. Tey halda nøkrum útklippum úr svenska Aftonbladet – tað er svenski Sosialurin – ið hevur gjørt stóran innsats við at skriva um hjálpararbeiði í Ukraina og eisini hevur skipað fyrri innsatvinnum

Mynd: Kálmur Løndeskov

niður aftur við regninum.

– Men hóast tað, sum vit siggia, er nógv ringt, sum er, so er vandin stórur fyrri, at staðan kann gerast uppafur verri, sigur hann.

– Tá kjarnorkuverkið varð bygt í Tjernobyl, vóru tólv metrar niður til grundvatnið, meðan tað í dag bert eru fyra metrar niður. Tí torir eingin – og eingin rættiliga kann tø heldur – ímynda sær, hvussu vordíð verður, tá eingin metur er eftir niður til grundvatnið. Tann vanlukkan, ið tá hendir, kann verða nógv

ferðir størri, enn tann, sum vit nú hava at stríðast við.

Umframt øll tey mongu børnini, ið hava fingið stórt mein av Tjernobyl-vanlukkuni í 1986, kemur vanlukkan eisini at verða borin víðari til komandi ættarlið, tí tær kromosombroytingar, ið hesi hava verið utturi, koma at verða bornar víðari allan vegin.

Vanlukkan er einki at hátíðarhalda

– Tann 27. maí næsta ár eru tiggju ár liðin, siðani stóra kjarnorkuvanlukkan hendi í Tjernobyl, men hetta er so sanniliga ikki ein dagur, ið

fer at verða hátíðarhildin, sum vit vanligliga plaga at gera tað, tá so og so nógv ár eru liðin frá einari ella aðrari hending. Her er einki at hátíðarhalda, sigur Bo Wallenberg.

– Og tað, sum kanska er tað ringasta, ið er hent nú, er at norðurlendskr myndugleikar hava samtykt, at talan ikki longur er um eitt vanlukkurakt øki, og at hjálpin ti heldur skal snúgva seg um framtíðina, utbúgving og so framvegis. Hetta er óskiljandi, tí fáastaðni er neyðin so stór og verulig, sum hon er í just hesum økinum.

hj.

Tey vita ikki, hvussu hesin drongurin eitur, men foreldrin tveittu hann út, tá tey í fyllskapi høvdu roynt at tikið lívið av honum við hamara. Ein granni fann hann, og gjøgnum Skandinavisku Barnamissionina er vón fyrri frammanum, at hann kann verða lagdur undir skurð og verða munandi hjálptur, hóast hann ongantíð kemur at verða heilt í lagi aftur

Mynd: Fredrik Hjerling/Aftonbladet

Soleiðis kanst tú eisini hjálpa

Hevur onkur lesari hug at fáa meira at vita um Skandinavisku Barnamissionina og arbeiði hennara á Filips-oeyggjunum og í Ukraina, er bustaðurin hesin: Skandinaviska Barnamissionin, Føroya deild, Reynagøta 19, 100 Tórshavn (tlf.: 16268, fax.: 18288).

Eisini ber til at vera við í hjálpararbeiðinum við at flyta pening á hesar konti:

Føroya Sparikassi	120.980,0
Postgiro	71.757
Føroya Banki	185.755,4